

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАНПУТ НА ТАБАКУ

Цена ва Србију:

на годину	6 дин.
на пола године	3 дин.
за стране земље на годину	9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА

ЈЕ У ЗДАЊУ

ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати унутрицом на општин-
ски суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

САСТАНАК

одбора општине београдске држан 29 Марта 1888 г.

почет у 5 $\frac{1}{2}$ час. по подне.

Присутни: Председник г. Ж. Карабиберовић, члан су. да г. Јанаћ М. Јанковић: чланови одбора: г. г. П. Д. Видаковић, Хајим Д. Азриел, Дим. Ђ. Миловановић, Дим. М. Ђорђевић, Раденко Драговић, Милорад Јанковић, К. Петровић, Мил. Ж. Маринковић, Ст. Петровић, С. Јосифовић, С. Боторић, Н. Кретић, Д. Наумовић, Самуил Пиаде, Ј. Бајлони, Мил. Банковић, Јов. Петковић, М. Велизарић, Н. Вулкиновић, Др. М. Т. Лeko, Гргур Милenkовић, К. Д. Главинић, Т. Ђ. Наумовић, Д. Т. Вељковић, К. Црногорац, Н. Р. Поповић, М. Јосимовић, Г. Јосиповић, Т. Ј. Мијаиловић.

Председник. Састанак је отворен. Извол'те, господо, чути протокол послењег састанка нашег. Секр. (прочита).

Председник. Има ли ко шта да примети.

Марко Велизарић. Ја сам тражио да нам председништво каже: чија је она кућа на „зеленом венцу“, у којој је био некада вар. Суд а и држ. литографија, и колико је до прошлог Митровадне примљено кирије.

Цера Видаковић. Ја сам рекао перовођи да то питање не уноси. Као члан комисије, која проучава покренуто питање о становима ноћ. стражара, а и иначе, знам да општина нема права на никакву кирију од те куће, јер није њена.

О овоме би г. Велизарић добио обавештење у комисији. (Интерпелант се задовољава)

Председник. Молим вас господо. Вама је познато да у нашем буџету има једна цифра прилично велика за издржање сиротиње. Та је цифра 50.000 дин. Али и ако је она исцрпљена, морам вам на жалост казати да сам добио још 150 молаба, којима се тражи помоћ од општине, али се не може помоћи.

Ја бих вас молио да изберете једну комисију из ваше средине, која би с нашим кметовима видела и испитала, да ли сви, који сад уживају помоћ, заслужују то, јер има фамилија, које су биле оптерећене децом, па су сад та деца одрасла и заслужују свој хлеб. Како је све до сад била јака зима, то је било незгодно да им се пре одузима ова помоћ, али сада у пролеће може. Ја мислим, да би

требало изабрати једну комисију од одборника и то из сваког кварта по једнога. Та ће комисија ићи с нашим кметовима и испитати коме треба одузети помоћ а коме дати. Мислим, да би требало изабрати за квартове дорћолски, врачарски и палилулски по двојицу, јер тамо има више сиротиње.

М. Велизарић. Овом приликом допустите ми поменути, да ми не би требали вечито да остајемо при овоме примитивном старању да сиротиња варошка не буде без потребне јој помоћи. И ако трошимо годишње по 50.000 динара, сви знамо, да ипак ни један, па ни од оних, који уживају највећу меру помоћи, не може да се одржава новцем, што га од општине добија.

Треба једном да пријемо дефинитивним корацима за установљење дома. Смем управо тврдити, да би са овом сумом, коју у новцу делимо чак и онима, који немају права на издржање од општине кад нису из Београда; смем тврдити, велим, да би нашој београдској сиротињи са том сумом могли дати потпуније издржање, кад би се прихватили једним начином који се у целој свету показао као најјевтинији и најјрактичнији.

Председник. То је засебно питање. Ја вам благодарим на готовости да за сиротињу варошку учинимо оно што нам је дужност; али сад нам ваља изабрати комисију.

К. Црногорац. Доиста господо, као што смо и раније били готови тако нам и данас ваља бити спремнима да би по могућству што пре сиротињски дом установили. Дотле морамо остати при данашњој пракци, и ја прихватам предлог г. председника, доданашње пракције, нарочито што је доиста потребно комисијски учинити ревизију: ко данас прима издржање.

Ово је тим пре потребније што и ја лично знам једну сироту госпођу, која има сада одраслу кћер која може сама себи радом да заради леба. Она има и бесплатан стан. Ту помоћ коју она прима могли би јој одузети и њоме помоћи другу већу сиротињу.

Оно што предлаже г. Велизарић, то је нема сумње корисна ствар. Али ја бих молио г. колегу да о томе поднесе формалан предлог да га ми озбиљно проштудирамо и онда да о њему што опширније продебатujemo.

М. Велизарић. Примам се да поднесем о тој ствари формалан предлог.

Председник. Молим вас, господо, да изберемо комисију. (Изабрани) г. г. Јаков Бајлони, Димитрије Вељковић, Милорад Јанковић, Хајм Азриел, Ник. Михајловић, Светозар Карапешкић и Коста Црногорац.

Председник. Код нас се овде у општини практиковало да се наплаћује од прекупаца, по један динар од јагњета. Разлог је био тај, што ти пиљари нису корисни за грађане наше, јер они прекупљују од сељака на после продају по скупљу цену грађанима. На то се ваљда прошлих година заборавило, те се није наплаћивало. Ја сам почео опет да наплаћујем ту таксу. С тога је код мене дошла једна депутација прекупца и молила ме, да се та такса редуцира, јер је велика, од динара на грош. Ја то сам нисам могао решити, јер је то ваша ствар. Но и ја бих вас молио, да ту таксу редуцирате, јер је тешко да плаћају по динар, по што су то сиромашни људи.

С. Богорић. Ти прекупци овако штете јако општину, јер они узму једну цедуљу, па с једном цедуљом продају по 5 јагањаца. Баш сам ономад био очевидац, кад је један прекупац продао 3 јагњета с једном цедуљом. Кад би такса била мања, мени се чини, да би имали и мање узрока да криумчаре.

Свима је вама познато, да су мокролужани гори од свију наших шпекуланата. Они продају што имају до 8 сати, па онда трче и од шумадинца прекупљују, па после продају као свој производ.

Председник. Јуче је баш био такав случај. Један је мокролужанин морао да плати таксу, што је препродавао. Он се бранио, да је то његов производ, али по што је доказано, да је он јагње прекупио, то је морао да плати таксу.

Ми смо у уједној седници решили да и они плаћају таксу. Али ја мислим, да свакако треба ову таксу да редуцирамо.

П. Видаковић. Ја мислим, да не треба ништа да се редуцира прво хоћу да кажем, да се примедба г. Ботурића прими к знању, јер она тврди, да је основано оно мишљење, да се по вароши чине криумчарења, и да то не могу наши контролори да ухвате. Мало пре је г. предговорник напоменуо, да је он својим очима видео, да је један препродавац продао 3 јагњета с једном цедуљом. То не може да буде, ако контролори пазе као што треба.

У интересу грађана ове вароши, у интересу оних, који се одају на шпекулацију, па им кућа пропада. Ми знамо кад који сељак пропадне на запитате: За што? и добијете одговор: „е па протрговчио се.“ Ја знам неколико сељака, који тргују на београдској пијаци. Они трче по пијаци и кад виде да какав грађанин купује јагње, а они даду купцу по динар више, само, да би они препродавали после скупље. Он нема обзира на човека, који је дошао да подмири своју дневну потребу.

Дакле из разлога, да би грађани могли јевтиније подмиривати своје потребе на пијаци; да би се тим беспосличарима стало на пут да не тргују више по вароши ја сам за то, да такса остане динар и да се не смањује ни за једну пару. Треба да контролори боље пазе на плаћање таксе; а корист је и по општину и по саме грађане, да се такса прекупцима несикушта.

С. Богорић. Контролори наши нису изван вароши. Сељаци наши, мокролужани, не прекупљују у вароши него изађу изван вароши, па тамо купују.

Ја опет мислим, да треба таксу спустити. То би било боље и корисније по општину, јер би онда сваки плаћао-

Дим. Наумовић. Кад би се плаћао само грош, била би слабија контрола, смем тврдити, и тиме би добили могућност гостионичари, печењари и т. п. да кријумчаре. За то сам да остане 1 динар.

М. Јанковић. Ја имам да приметим само то, да сваки, који купи јагње, треба да уништи цедуљу пред контролором. И онда, нема сумње, не би се могло криумчарити.

Председник. За то би морали да молимо грађане, али тешко, да би успели. Контролор не може стајати на једном месту, он мора да обилази целу пијаци. Није лако контролисати ни једну особу, а камо ли целу пијаци. Ту треба, да су људи савесни.

Мил. Маринковић. Ко хоће да криумчари за динар, тај ће и за грош. Ја мислим да би требало наредити, да сваком даду по једну цедуљу, кад купи јагње.

Петр Видаковић. Далеко смо до данас отерали са тим прекупцима. Ја мислим да и општина и полиција треба да води о томе рачуна и да забрани, пре 9 сати прекупљивање.

Ник. Поповић. Поред оних разлога, које је г. Видаковић сад и мало пре изнео, имам да додам толико: да се неће ни мало препродавци јагањаца и печења оштетити, ако се не спусти такса. Они што плате општини, то наплате од купаца, и ако спустимо таксу, опет ће они продавати печење по старој цени.

Председник: Овде није говор о печењарима, него о препродавцима, који на живо продају.

Н. Поповић. Знам, знам. Али као год што ови раде, тако ће и они радити.

Ник. Вулкивић. Ја бих предложио да тим препродавцима општина даје право — председништво или одбор. Разуме се да бирају људе поштене и оне, који су платили порез. Међутим треба бољу пажњу обратити на контролоре. Ја сам за то, да се спусти такса на 60 пара динарска.

Јаков Бајлони. Мени се чини, да ће ова такса сувише да терети препродавце а то значи да терети грађанство, јер у ствари оно ту таксу и плаћа. Ја мислим, да је довољна такса од 50 дин. пара.

Коста Главинић. Мени се чини, да решење овога питања није тако просто. Општина не сме да ради на томе, да људи остају без рада и зараде, дакле да постају беспосличари, али двојном више дужност јој је штитити интересе велике већине грађанства.

Мени се чини, да су ти препродавци, који раде са живином, јагањцима и т. д., врло незгодан сталеж за грађане и произвођаче, а и сами они немају од свога посла велике зараде. Па с погледом на то и оно што је поменуо г. Бајлони, налазим да је предлог г. Вулкивића врло подесан. Требало би наћи начина, да се поштеним људима не украђује право ни на ту радњу, али опет и грађанство не оптерећује и туна прекомерно. Свакако број тих прекупаца треба да се сведе, а ако за то нема друга начина, онда да остане данашња такса.

Св. Богорић. Сељак кад дотера јагање не може одмах да их распрода. Он мора да остане у вароши по 5—6 дана и да крчми јагње по јагње. С тога их он препрода, а препродавац их продаје по 10—15 дана. Ја сам прошао доста вароши и видео сам да нема ни једне, где нема

препродаваца. Ја нисам противан, да се одреде неколико поштених људи, који ће имати то право и да до 9 сати продаје сељак, а после да може и препродавац да купи. Ти препродаци, мени се чини, да чине услугу сељацима, јер они не морају се задржавати по неколико дана у вароши, док распродаду свој производ.

После препродавци нису најгори људи. Са својих 30—40 дуката сваки од њих издржава кућу, плаћа порез и све терете.

Кад би такса била мања, онда не би ни криумчарили, а овако, кад је динар, он има рачуна да криумчари. Ја сам за предлог г. Вулковића: да општина даје право на ту радњу и да се такса спусти.

П. Видаковић. Ви се, господо, удаљавате од предмета. Ви мислите, да ми имамо права да дајемо коме, да буде препродавац?! То право ми немамо. Овде је на дневном реду: *оће ли се спустити такса или неће?* Ја мислим, да је ово питање исцрпљено и да га треба ставити на гласање.

Председник. Кад сам хтео, изнети овај предлог, дао сам налог, да ми се каже; шта је до сад прикупљено од ових препродаваца? И замислите, свега 9 динара, извесно је прокриумчарено 90 динара. Ми нисмо у стању да их ухватимо. Они су продали 90 јагањаца не платив таксе, јер они сами признају, да не могу ништа да зараде, ако не криумчаре, јер веле што би имали добити, то треба да плате општини.

М. Маринковић. То је исмевање власти.

Председник. У тежњи да помогнемо сиротињи, ја сам вам и изнео предлог. Ову таксу требало би, мислим, редуцирати колико је право.

Ја бих се сложио с г. Бајлоном, да редуцирам таксу на 0:50 дин. кад је такса мала онда се нема разлога да криумчари и онда се даје могућност тим људима да буду поштени.

П. Видаковић. Разлог овај да се такса редуцира није довољан да се криумчарењу стане на пут.

Председник. Ово је мој предл г. Ако хоћете ви га примите, а ако не ћете ништа није ни било. Молим вас, да решимо ову ствар. Ко је за мој предлог: да се такса редуцира на 0:50 дин. казаће „за“, а ко је против т. ј. да такса остане динар, казаће „против“.

К. Главинић. Ја бих молио, да нешто кажем пре гласања. Ја морам да исправим мој говор према примедбама г. Боторића. Не треба мислити, да ја сматрам те препродавце за најгоре људе — то није. Ја сам рекао да је то само незгодан сталеж, и препродавац може да буде поштен грађанин. Не делим мишљење г. Видаковића да ми немамо право одређивати ко ће да буде препродавац: ако није у нашим рукама, можемо дејствовати на најлежном месту.

Председник. То би био нов предлог да ову ствар регулишемо. Овде је на дневном реду молба наше сиротиње, која још није пала општини на терет и која зарађује себи хлеба са оно 10 ноката.

П. Видаковић. Ја сам одмах казао, да ово није питање око кога треба толико да се говори. Ви хоћете силом да протурите ваш предлог.

Председник. Молим ја немам ништа против тога да се говори. Ако ко од г.г. одборника хоће да говори, нећа

говори. (Неће нико). Онда да решимо ову ствар. Ко је за предлог да се такса спусти на 0:50 дин. тај ће казати „за“, а ко је против, казаће „против“. (Настаје гласање). Гласало је „за“ 15 а „против“ 12.

К. Црногорац. Ништа не смета, да господа, која о томе мисле противно, поднесу предлог: да се регулише положај препродаваца.

Председник. Господо, ја сам овде ставио на дневни ред избор комисије за оправку друмова. Ви сте видели какву нам је штету учинила вода на друму нашем за Топчидер. Цела пруга од сељака па докле траје наш атар сва је поплављена.

Насип, који спаја жељезницу са Савом и он је поплављен.

За оправку тих насипа, ми морамо набавити материјал; али с погледом и на то, да нам можда ваља дизати нивој насипа, молио бих вас да нарочитој комисији поверимо да проучи на који начин да набавимо потребни материјал и како да се оправке изврше.

Државна власт већ нас опомиње, да почнемо оправке. Ја сам сам ишао тамо и видео да је само камен остао на насипу а песак и шљунак сав, то је све вода однела.

Молио сам г. Јосимовића, који се бави тим послом, да ме посаветује, и он ми је скренуо пажњу на једну врло лепу мисао. Он ми каже да има у каменим мајданима топчидерским врло много отпадака које би могли бадава добити.

Оправке ове стаће нас и сувише много, па зато нам је нужно да комисија проучи и предложи шта нам и како ваља учинити.

К. Главинић. Ја примам овај предлог г. председника с моје стране и имам само још ово да додам: да оправка друмова не трпи никад одлагања, јер ако се на време не изврши, онда доцније много више кошта. Само би још обратио пажњу г. председника на избор ове комисије да у састав њен уђу теоретичари и практичари, јер кад они заједно раде, онда тек може бити правилног рада.

Сем тога треба овом приликом да се покрене питање о спреми резервнога шљунка. Дакле ја бих молио да се стави комисији у дужност и то.

Наши друмови изгледају жалосни само за то, што нису оправљани на време. Сем тога општина мора да мисли и на чуваре друмова, јер без чувара друмови ће се престано оправљати а никад не ће ваљати.

Председник. И ја мислим да је то нужно и да мора да буде. Сад вас молим, да кандидујете људе за ову комисију, а хвала Богу имамо у одбору и стручних и практичних људи па изволте изабрати кога желите.

(Кандидирани и изабрани су: К. Главинић, Г. Милениковић, Ст. Јосиповић, Јаков Бајлони, Милорад Јанковић и Раденко Драговић).

Сад господа да пређемо даље на дневни ред. Ми имамо у дунавском крају једну улицу, која се зове „Вишњичка улица“ и тамо уз ту улицу имамо још неколико улица, које се с њоме везују. Мислим да и сами знате да је та улица сасвим искварена и управо провалија — те држим да је већ крајње време, да се води рачуна и о грађанима из тога краја. Тамо се налази једна јаруга, какве нема ни у најсиромашнијем селу и прека је потреба да се та улица што пре оправати. Зато ја вас молим да одредите једну комисију која ће отићи тамо, видети

шта треба да се уради и шта тамошњи грађани потражују, како би их задовољили, јер је заиста и срамно за нашу варош да има улица са таквим јаругама и барама, као што је тамо на том крају.

М. Велизарић. Као што кажете да је срамно за општину да тамо на крају вароши стоји улица са јаругама и барама, ја мислим да исто тако није ништа мање срамно кад човек пође поред Калимегдана на ниже улицом којом се неда проћи само кад мало кише падне. За то би требало да та комисија и тај крај прегледа.

Председник. Добро, ја немам ништа против тога да и то решите.

П. Видаковић. Кад сам затекао вечерас одбор тако добре воље, добро је да поменем да се онај пут између фабрике Вајфертове и воденице Тоболара никако не оправља. (Чује се: то је изван вароши) Није то изван вароши!

(Кандидирани су и изабрани у ову комисију, г. г. Дим. Ђ. Миловановић, Јован Петковић, Дим. Ђорђевић, М. Велизарић, Светозар Боторић, Миливој Јосимовић, Нас-тас Крстић).

Председник: Суд општински добио је један акт, којим се тражи да ми уведемо у дужност као одборника Стевана Чуџића, пошто је управа добила уверења да је он платио порез три дана пре избора за одборника. Ја сам ову ствар износио пред управну седницу општинску, и она је казала своје мишљење; али ја мислим да је ово ствар важна и да о њој треба и одбор да каже како мисли. (Чује се: како је управна седница решила?)

Управна је седница казала да она није надлежна да о овоме решава него да је бирачки одбор био надлежан за то, па пошто је он ту ствар и решио и сада више тај одбор не постоји, то је с тим ова ствар и свршена онако како је одбор бирачки нашао и решио.

П. Видаковић. Овде има нас тројица који смо били у бирачком одбору, т. ј. г. председник, г. Пијаде и ја; и што се ове ствари тиче она је решена и свршена онако како је по закону о општинским властима, и сада, нико нема права да се меша у то и да мења оно што је бирачки одбор решио. Г. г. Стеван Чуџић и Манојло Кљидис бирани су за одборнике, али нису били сами они заведени у бирачки списак, нису дакле имали права гласа по закону, јер у закону се каже да ће бирачки одбор примати гласове само од оних лица, која су у бирачки списак записана, а за тим, у једном другом члану закона општинског каже се: за одборника може бити изабран само онај, који има право бирача. Дакле онај, који није записан у бирачки списак не може да бира, и, пошто не може да бира, не може бити ео ipso ни изабран. Тако је по закону.

Д-р. М. Лeko. Да ли је законом одређено кад морају спискови бирачки бити готови?

Председник. Јесте, и то је све свршено на време. Шта више ја сам нарочитом објавом — што нисам морао — позвао грађане да дођу у суд општински и виде спискове да би их могли попунити. Али овај човек није се тим користио. Шта више, да је и на сам дан избора дошао са признаницом како је порез платио, ми би га, по усвојеној пракси увели у списак и узели би од њега глас. Али он ни то није урадио.

Милаш Маринковић. Кад се он позива на то да је

платио порез на три дана пре избора морали бити готови спискови?

Председник. Спискови су били готови после осам дана од дана кад је избор оглашен. Дакле ко није био јављен оп полицији или пореског надзорника, да је порез платио, тај није могао бити заведен у списак гласача; а ја сам грађане нарочитом објавом молио да дођу и да се увере јесу ли у списку и имали погрешке, коју би требало исправити.

Д-р. М. Лeko. Овде је само једна форма не извршена, а у ствари, овај је човек имао потпуно право да буде изабран кад је платио порез.

П. Видаковић. Ово је питање чисто правничко и законско; и ја вас молим немојмо да се упуштамо у тумачење тога питања по лицу, јер како један грађанин има права да дође на збор да гласа тако што му је дужност да дође пре гласања у оп. суд, да се увери да ли је записан у списак гласача или му је то право гласа оспорено, па да према томе учини исправку онако како закон прописује. Ово је законодавац наредио ради реда и да не би било ујдурме приликом гласања па да гласају и да буду изабрани можда и они који немају права. С тога се треба држати строго закона, јер ако би сад примили ово што полиција тражи, ми би били први који би почели да крњимо закон.

К. Главинић. И ја држим да је ово мишљење г. Видаковића умесно и ако нисам правник. У закону о општинама изрично се каже шта треба да се изврши па да ко буде бирач и да може бити биран и изабран. Г. Чуџић није то што је закон прописао извршио, или, није то извршио неко други — главно је овде да он онога дана није могао да бира и да буде изабран. У закону стоји шта ће се радити и у таквом случају кад падну гласови бирача на лице које нема права на избор. Закон је наредио да то питање реши бирачки одбор и да огласи оне који су изабрани за одборнике општинеке. Бирачки одбор, који је једино за то састављен, он је то питање и решио и сада ми, не можемо потрети то решење бирачког одбора, јер на то нисмо овлашћени законом, а држим, да би то била не закона а и врло опасна практика. (Одобравање.)

Н. Поповић. Ја би питао г. Видаковића као човека који стоји на законом земљишту да ли има случајева да ко не буде уписан у бирачки списак али дође на дан избора да гласа и поднесе признаницу о плаћеној порези — и, хоће ли у таквом случају бирачки одбор примити од њега глас? (Председник: то смо практиковали.) Управа овде каже сада да је човек платио порез три дана пре избора, и по томе да је тај човек (Чуџић дошао онога дана на избор бирачки одбор чим би се уверио, да је платио порез, примио би га да гласа. (Чује се: али није ни дошао.) Био је на путу.

П. Видаковић. Г. Никола Поповић претпоставља случај како би било да је овај човек дошао да гласа. Кад би дошао па показао признаницу да је порез платио, онда, ако је само с тога изостао из списка, он би био одмах уведан у списак. Ми смо ово сад имали чини ми се други пут избор одборника од како је ступио у живот нов закон порески, па пре, док је општина наплаћивала порез ишло је лакше и са овим и лакше је било уверити се је ли ко

платио порез или није — али данас општина мора да чека на извештај пореских надзорника те да зна који су грађани платили порез и могу да буду гласачи, и према томе што јој пошљу порески надзорници општина прави списак бирачки. Но ми смо ишли и даље у интересу права гласања наших грађана, па смо завели у списак свакога који је донео признаницу да је порез платио јер тим је он стекао право гласања. Онај који није дошао на биралиште нити донео признаницу, наравно да није могао бирати а није могао ни изабран бити; па за то је бирачки одбор, у овом случају са свим по закону поступио, јер одбор није могао знати шта је код куће онога човека, је ли он заиста платио порез или није; него одбор се управља једино према актима која су пред њим била. С тога опет кажем да је бирачки одбор урадио са свим по закону; а ако се упустимо у ту практику, да накондмо можемо после бирања и бирачког одбора да прикупљамо нека документа, и да ми овде, или ма ко, донесимо другчија решења о изборима него што их је донео одбор бирачки, онда ћемо ми отићи далеко, и други пут овакав случај може и противно жељи бирача да се примени. Да је Чупић донео на дан избора признаницу о плаћеној порези, он би био уведен у списак бирача, и он би био изабран — али, за то, што није то учинио, он не може да буде изабран по закону. То је сасвим јасна и чиста ствар, о којој не би требало више ни говорити.

Н. Поповић. И после овога дугог говора г. Видаковића ја видим да је доведен извесан закон у судар са правом једнога грађанина да бира и да буде изабран за одборника У таквим случајима сваки грађанин има права да после пошто сазна да му се неко право спори, поднесе доказа да он то право које му се спори заиста има. То је овде учињено. Чупића није примио одбор бирачки што је сматрао да није платио порез. Чупић је ево сад доказао да та поставка не стоји, но да је платио порез пре бирања. С тога сам ја за то, да се Чупић прими за одборника.

П. Видаковић. На основу чега ви то мислите?! У закону је јасно казано ко је уведен у бирачки списак може гласати и може изабран бити; ко није уведен не може ни гласати ни изабран бити.

Тодор Мијаиловић. Треба овде бити на чисто с тим да ли је по закону надлежан одбор да решава ову ствар сада, па онда да видимо је ли бирачки одбор добро схватио и решио саму ствар. Ово гледиште које заступа г. Видаковић, ја мислим да у свему не стоји, јер, држим, да баш по закону има разлике између онога, који има само право гласа, и онога, који може бити и изабран. У закону о томе ево стоји тако (чита). Дакле, кад је Чупић сад доказао да је платио порез пре избора, његов избор вреди, и према овоме бирачки одбор, кад би имао овакав доказ, морао би му признати право.

Председник. То стоји и бирачки одбор када би још и сада постојао морао би му то право призвати. Али сада бирачки одбор више не постоји, а сада, кад је постојао и кад је о овој ствари решио, онда је била ствар другчија т. ј. онда је пред бирачким одбором стајао доказ да поштовани грађанин Чупић није уведен у списак бирача што није платио порез, а у закону стоји да такав грађанин који није записан у бирачки списак не може бирати ни

изабран бити. Кад тако ствар стоји, ја мислим, да ће бити у интересу наше независности да одржимо ово реше одбора бирачког а наш уважеви грађанин Чупић после 9 месеци кад буде други избор може опет бити изабран, и онда ако има услова законских неће имати нико од нас ништа против тога да он буде одборник; а да вам искрено кажем, ја би и сада волео да се ово није десило, јер из краја где живи г. Чупић нама је баш и потребан такав одборник, као што је он, који познаје палилулски, земљораднички ред нашег грађанства.

Д. Наумовић. Ја се бојим да ово не буде на против у штету наше општинске независности јер, ако се ово призна, онда се може десити да порески надзорник не пошље извештај и за оне грађане који су на месец дана и на два месеца пре избора платили порез. (Чује се: То би била злоупотреба.)

Председник. Дакле молим вас господо да свршимо ову ствар.

Група Миленковић. Ја мислим да одбор није никако надлежан за решавање о овој ствари. За то је био надлежан само бирачки одбор.

Председник. Ја сам изнео ствар пред вас само тога ради, да ви кажете да ли се закључак управне седнице општинске оснива на закону или не — и сад о томе изволите казати како знате.

П. Видаковић. Ја мислим да би требало да се донесе овде и да се прочита рад бирачког одбора па да се виде разлози бирачког одбора што је ствар тако решена. Овако на памет бадава је више разговарати. Тамо су наведени извесни прописи закона и кад се то прочита не можете се упуштати сад да што против закона решите.

Председник. Право да вам кажем ја сам мислио да ће ова ствар проћи са три речи; али кад није тако, онда ево изволте чути протокол шта смо решили кад смо радили као бирачки одбор. Изволте чути закључак одбора бирачког.

Мил. Банковић. Ја не знам што сад то да читамо кад је та ствар један пут свршена, и кад ми сад не можемо о томе решавати ништа. Ми сви знамо да је то била дужност бирачког одбора да реши, и он је решио, како је решио — сад то не можемо ми да кваримо; а кад би се могло ево ја би уступио моје место Чупићу, ка му је жао што није одборник!

Председник. Молим вас господо да ипак чујете закључак бирачког одбора, да би ствар била још јаснија. (Секретар чита).

Д. Наумовић. Зашто се није тражило да се попуни списак бирача све до дана избора па да до тог дана за сваког мора порески надзорник јавити ко је платио порез?

Председник. Писано је управи баш у томе смислу и могу вам показати и тај акт којим смо тражили да нам јаве за све приновљене грађане који су данак платили. Осим тога знате и то да сам ја позивао преко новина грађане да дођу и увере се је су ли у списку или нису. Чупић је као што сад видимо платио порез пре три дана него што је био избор — али није нам то јављено, а ми га нисмо могли на памет уписати у бирачки списак.

М. Велизарић. Према овоме, макар да је ко платио порез пре изборе на 3 месеца, ипак ако случајно није у списак гласача записан, он нема права на глас и на из-

бор. С тога да би се избегле какве погрешке и јесте прописана дужност свакога ко хоће да бира и да буде изабран, да дође па да види је ли записан у списак гласача.

Др. М. Леко. Ја не знам где стоји у закону да је бирач дужан да се уверава је ли записан у списак бирача?

Н. Поповић. Он је извршио своју дужност грађанску односно порезе јер је исту платио. (Вучу: да решимо ствар.)

Председник. Овде је сво гласање у томе да ли је управна седница коректно и по закону поступила или није.

Г. Милековић. Нисмо ми надлежни да тумачимо закон и за то ја држим да овде не може бити ни гласања.

П. Видаковић. По закону суд општински уводи у дужност одборничку оне за које му бирачки одбор каже да су изабрани. Чупић није изабран нити је бирачки одбор за њега да је изабран известио општински суд. Ствар је дакле сасвим чиста.

К. Црногорац. Збор је овластио онога дана кога је било бирање, одбор бирачки да изврши тај посао избора онако, како закон прописује. Бирачки одбор свршио је тај посао. Сад се тражи од нас да кажемо хоће ли ко бити примљен за одборника или неће. Ја држим да то није наше и да то није наше ми треба да кажемо надзорној власти па она посленека каже имамо ли ми право или не и онда ћемо радити даље шта треба.

Председник. Молим вас господо, кад смо око ове ствари већ толико издангубили, онда чујте још и акт управе и одлуку управне седнице, па онда да решимо ствар.

(Секретар чита).

Дакле господо, као што видите, ми сад износимо то питање: да ли је умесно ово решење управне седнице које сте чули. Према томе: ко је за мишљење управне седнице, он ће гласати за а ко није, против. —

Гласали су *против* г.г.: Настас Кретић, Марко Леко, Дим. Наумовић, Никола Поповић, Јован Петковић, — а остали присутни одборници *за*.)

Председник. Сад само још једну ствар да свршимо, господо, па можете ићи.

Ја сам вам казивао једном приликом како је пређ. општински одбор одлучио да се у фишекцијској улици направе дућани на општ. плацу.

Грађански савет, учинио је на наш план о тој грађевини извесне примедбе и према тим примедбама ја сам наредио те је општ. инжињер начинио извештај, који, молим вас да саслушате.

(Секретар чита извештај инжињера —

Председник. Дакле као што видите за 13.000 дин. погођено је на лицитацији да се направе 12 дућана. Сад би према овом извешћу могли имати 14 дућана и капију а сума би се увећала са 4.219 динара. С тога ја вас молим да ово одобрите како би се рад наставио, јер темељи су већ и ископани.

Дим. Наумовић. И тако ће грађевина од 7—8.000 као што се мислило у први мах, хоће да изиђе на 20.000 динара.

Председник. Али ће се, надам се, за 4—5 година и исплатити киријом.

П. Видаковић. На крају седнице није баш практично да нам се овако важна питања износе. Ја видим да г. г.

одборници хоће већ да иду кући а ово је господо у питању на 18 хиљада динара, што се не сме олако прекршити.

Председник. А не, ви имате да решите о додатку од 4.219 динара. Остало је решено и грађевина погођена и одобрена.

П. Видаковић. Ко зна — можда сад ми нећемо одобрити па не ћемо зидати. —

К. Главинић. Мени изгледа не згодно мишљење грађевинског савета што нам се препоручује неки вишак: да зидамо оно што ми не ћемо и што није било у нашем плану. Међу тим што каже г. Видаковић да нећемо никако зидати, држим да то неће моћи да буде, пошто је човек погођен и положио кауцију.

П. Видаковић. Ја не знам насигурно шта може бити. Зато треба оставити ову ствар за другу седницу да видимо на чему смо.

Председник. Та је ствар решена за 12 дућана, и разлика између онога како смо ми хтели и овога како се сад предлаже да је свега у 700 динара и нешто мало више. Можемо још казати нећемо она два дућана више, можемо рећи, нећемо ни капију да правимо сад, и нећемо за тај вишак да дамо оних 3 хиљаде и неколико стотина динара, — али оно што је већ погођено то се мора градити, јер лицитација је о томе већ и одобрена.

Ја вас молим да чујете и акт г. министра о томе па да видите да је то одобрено. (Секретар чита).

П. Видаковић. Дакле за то грађење одбор је одобрио извесну суму. Са том сумом могли сте да зидате. Министар то није одобрио тако, него је учинио неке примедбе, по којима треба да се више плати. Сад може бити да ми то нећемо.

Председник. За што, кад тај додаток не износи више од 791 динар. Ја сам потписао уговор са предузимачем на основу решења одборског, а о томе ваљала ћете водити рачуна.

С. Боторић. Заиста и ја сам тога мњења да ми ову ствар оставимо за идућу седницу. Ето прошли одбор решио је и закључио погодбе да се калдрмише врачар, па то није извршено него сад смо ми морали да примимо на се да то извршимо. Тако исто и овде, тражи се више да се потроши и то значи једнако сваког дана оно што су пређе радили и преко буџета трошили, ми да поправљати морамо. Зато треба оставити ову ствар за идућу седницу да се обавестимо о ствари самој јер овде ми се морамо бојати као и приватан човек кад прави кућу, морамо добро видети колико ће нас коштати и хоћемо ли имати сигурну ренту. Ако нећемо имати сигурне ренте, него само да потрошимо паре па да дућани стоје затворени, онда боље направити их. Зар да нас наши бирачи због тога после по сокацима нападају?! —

М. Велизаркић. Ја сам против овог начина како ми закључујемо уговоре са предузимачима. Зар је то савесно руковање, кад ја направим план за грађевину, па још тај план није ни одобрен од министарства, а ја правим уговор са предузимачем? Зашто да се закључи тај уговор кад није дошло одобрење од г. Министра? То бар од сад треба да не бива.

Председник. Али молим вас одбор је одобрио лицитацију, и кад се лицитација одобри од стране одбора и цена углави, онда се министру све то има да шаље на одобрење.

К. Главинић. И ја морам овде да узмем у заштиту овога, кеме замера г. Велизарић. Мени се чини да је ствар о овој грађевини у одбору раније решена и свршена него што је ступио у живот закон о грађевинском савету. (Чује се: Тако је) Према томе тек кад се начинио уговор, дошао је закон, да овакве општинске грађевине прегледа грађев. савет, који пре тога није био надлежан за таква одобрења јер није ни постајао. Уосталом мени и сама стилизација овога акта изгледа нејасна. Најпре каже: одобрава се лицитација али са изменама а напоследку каже се у закључку просто: одобрава се лицитација. Дакле свакојако треба да се озбиљно ова ствар проучи.

Председник. Напоследку, кад је то жеља више г. г. одборника онда да оставимо ствар за идући састанак. Међутим ја молим г. г. одборнике да виде и само место грађевине на оцене хоћемо ли имати ренте ако тамо тамо подигнемо ову грађевину.

С. Богорић. Ја имам једно питање. Дознао сам да има контролора општинских који нису предали своје књиге. Ти се контролори налазе и данас у служби. Чујем да се изговарају да не морају да дају књиге општинском суду, него одбору. Ја би молио да се каже коме морају давати књиге: општ. суду или одбору? То треба да се рашчисти јер има злоупотреба и има на 150 динара а можда и много више што треба да положи један контролор, и то тако стоји!

Председник. Контролори свакад морају дати рачуна о свом раду и суду и одбору, кад који затражи. Ја држим да је то ван сумње.

Д. Наумовић. А шта би г председниче са оном ствари коју сам ја ономад изнео за оне јагањце? Је ли испитана? Ја бих желео да то испитате ви, или да одредимо два—три одборника јер како је судија наш пустио оне није право нити је добро да он и иследи ту ствар.

Председник. Ја ћу наредити да се то испита од онога који није интересован, па ћу вам изнети у чему је ствар.

С. Богорић. Ја имам још једно питање. Чуо сам да један наш помоћник општ. суда вуче некакав додатак на име плате деловођине. Је ли то у ствари?

Председник. Јесте, Један од кметовских помоћника врши дужност и деловође у судници, и за то добија извесан додатак. Деловођи у судском одсеку плата је 2.500 динара, но нашло се да је штедљивије и за касу општинску корисније кад онај члан који тамо ради уједно и дужност деловође врши. Тај додатак даје му се за то, што он ван канцеларије и своје дужности врши и ту дужност. Сад, ако ви нађете да то није добро и да треба да се попуни место деловође, ја против тога нећу ништа имати.

С. Богорић. Кад има два секретара у општ. Суду, онда не знам за што да један од њих ту дужност не врши него да се плаћа овај додатак члану.

Председник. То је место судског деловође, а два секретара имамо овде за седницу и за уређивање новина но ви изволте регулисати ову ствар како налазите за добро. За сада заиста г. Јерковић, који је човек врло вичан општинској служби поред дужности своје врши и дужност деловође у судском одсеку за извесну награду, која је много мања од плате одређене за звање деловође.

С. Богорић. Ја сам сматрао за дужност да изнесем то питање.

Председник. Лепо, молим вас, али ако налазите да то у будуће не треба да буде и да треба попунити то место деловође можемо то учинити.

Овим је завршен састанак у 8¼ сах. по подне.

НЕСЛУЖБЕНИ ДЕО

КАРАКТЕР

(по Смајлсу)

IX.

Дружба у браку.

Доброта, а не лепота, женска освојиће срце моје.

Шекспир.

Мужу пристоји мудрост, а жени нежност.

Џорџ Херберт.

Да је бог хтео да жена буде госа човеку, он би ју створио из његове главе; да је хтео да му она буде роб, он би ју саградио од његових ногу; али, по што је он хтео да она буде њему *раван друг*, то ју је он извадио из ребра, и *недра*, његова!

Свети Августин

(Наставак)

Још виднији пример женевског помоћништва мушкој глави налазимо код женског природњака Хубера. Тај је човек ослепио био још у седамнајестој години свога живота, али се и тако слеп довио да изучи и прослави се у једној науци која је захтевала најокатије очи. И те су му очи биле: *невоља жена!* која га је куражила, помагала, и до дубоке старости сретно допратила. Јест. Овај слепи научењак био је тако сретан са својом женом да је чак био благодаран на вољи божијој „јер — вели — „да нисам вида изгубио ја не бих знао докле и слеп човек може бити драг љуби својој; а, сем тога, мени је моја жена вечно млада, свежа и лепа, — што није мала ствар кад се узме да другим људма хоће њихове и да остаре.“

Хуберово велико дело о „*Пчелама*“ и данас се сматра као узор ориџиналног посматрања; и читајући га, сваки би помислио, да је то рад каквог необично видовитог човека, док је у ствари аутор био већ двадесетпетогодишњи слепац у часу кад га је писао.

Нити је мање дирљива верност и услужност Леди Хамилтонове своје мужу, покојноме Виљему Хамилтону, професору логике и метафизике на Единбургском универзитету. Њега удари капља у педесет шестој години живота и претерана рада. Али

му жена притече у помоћ и постаде му и рука и око, и глава и — све. Она, на име, предузе сав његов посао, прочита и проучи све његове књиге, преписа и поправи сва његова школска предавања — једном речју — уради све што њему парализа не даде да кључи. И доиста, само овоме и овакоме *јунаштву* ове жене има се благодарити, те је најбоље и највеће дело тога научника света угледало.

Жена, која својим присуством бригу растерује, која лепотом своје нарави очарава и у тузи као мелем на срце пријања, таква жена је право благо, потпора и утеха. И *Нибур* је увек тако сведочио о својој жени. „Без њенога друштва и учешћа ја бих се давно по својој жустрој природи искидао. Жена дивна нарав и љубка душа је та, која ме је не само на земљи држала него ме и небу дизала.“ Али жена је *Нибурове* чинила и материјалније услуге своме мужу. Она му је имено правила друштво у претресању и оцењивању историјских као и савремених догађаја, и сваке књижевне новости. Он је управо за њену љубав, и уживајући у њеном сарадништву и прошао кроз школу која му је дала после права да учитељује и другоме свету.

А шта ли треба рећи о достојној друзи славнога Цана Стурта Мила? Ништа више него што је он сам казао у предговору узориту му дел о „Слободи“.

„Књигу ову (вели он) ја посвећујем оној души коју сам из љубави познао и на чијем гробу сада плачем, оној глави сарадници која је дала и задахнула све што је у овим листовима најбоље — посвећујем ју друзи и жени мојој, чији је узвишени поглед на правду и истину био за ме најјачи покретач, као што је њена похвала била за ме највећа награда....“

(наставиће се)

ПИСМА ИЗ РУСИЈЕ.

(париском „Солеј“-у).

Петроград, 13. Априла 1888.

Ево једва дочекаемо крај зиме чијој студени и сами Руси не памте равне. Од ово неколико дана уживамо већ и неку врсту раног пролећа, ма да преко ноћ термометар пада и испод нуле. Под зрацима неочекивано топлог сунца априлског, Нева се раскр'авила, и од леда очистила. По утврђеном реду командант града, Петропавловског, прешао је реку од моста до палате царске, уз уобичајену грмљавину

топова, и тиме огласио сасбраћај на истој за отворен. Гардијски мрнари развили су на својим бродовима народну заставу, а и финландска кумпанија ставила је у покрет своје лађице за превоз на Неви и до њених острва. Улице и четвороугли пуни су света — официра, ђака и грађана, — који излази у вече да се прошета до споменика Петра Великог, док се по сеоској околини престонице размилио варошанин тражећи да уграби себи какву „дачу“ (летњиковац) и проведе топле дане у зеленом Шувалова, Петерхофа, Павловског, Оранијенбаума или Царског Села. Нити страховити пад папирне рубље смета што богатој чељади „Инглескога Кеја“ и „Галерске улице“, да се спреми на пут за Париз, Брајтн, Вевеј Рим или Ницу. Не. То су ласте које носе западу пролеће! Међу тим, ако је пролетњи Април донео руској престоници овако лепо време, није јој, на жалост, донео и лепе — финансије! Ја не помишљам ту само на пакост коју је папирима нашим учинила најамничка штампа Бисмаркова; нити говорим о песимистичним вестима које се овде пронеле — је два пута ове недеље пукао глас да је цар Фридрих III умро — него су ми на уму само два велика, сада оба и покојна, финансијера руска, позната у Русији и Словенству колико и Рочилд у Паризу. Прво је *Аврам Варшавски*, један од наших главних а у исто време и најбогатијих предузимача жељезничких. Њега смо саранили пре четири дана, уз пратњу једне огромне масе отменог света, — јеврејског као год и хришћанског — а у којој је прво место заузимао рођак и велики лични пријатељ покојников тако звани „цар жељезнички“ а свакако чувени *Самуило Пољаков*! Спровод се, управо, тек беше кренуо кад наш Пољаков поерну, диже руке у вис, и паде на земљу — *мртав*! Први лекар петроградски, чувени доктор Боткин, који се такође ту десио, могао је само посведочити: да је Пољакова ударила капља. Оваква смрт, пак, опште познатог богаташа није само и силно узбудила цео Петроград него је и изазвала најчуднија објашњења. У први пар, свет је свапта помишљао и говорио о овако неочекиваној трагедији — у толико више — што је Пољаков био доста омиљена личност. Овај даровити и, у свима својим предузећима, сретни Јеврејин чинио је све што је кадар био да излечи Русе од мржње према племену његову. У тој цели он је подизао школе, цркве, болнице и све могуће заводе хуманитарне, и показивао се особито наклоњен православног свештенству. Сан целога му живота био је: да се како увуче у двор. И успео је, најзад,

давши своју ћерку, ту најбогатију наследницу руске престонице, једном званичном господину, грофу Алексију притежаоцу великих спахилука у украјина.

Смрт Самуила Пољакова значи још и крај једној од најориђиналнијих фигура садање епохе руске, јер је то био један од оних људи који би прокрчили пута маленој буржоазији руској, вољној да се споји са старим племством војничким, и да, по потреби, позлати оклоне му велике госпде.

Ну, овај догађај петроградски, не треба да нас натера да заборавимо велики указ који јутрос овде освану у званичним новинама. Ту се, ни мање ни више, већ сазивају резерве у свима губернијама Русије. Једино, коњица што је за овај пар изузета, а све друго, рачунајући ту и местне батаљоне, и градске трупе, и крајеве Кавказа, биће дужно да идућег Августа изађе на тронедељно вежбање.

И прошле године предузимана је једна таква мера по патриотском наваљивању министра војног ђенерала Вановског. Триста хиљада резервиста обју класа нашло се тада под заставом на разним тачкама царства. Ја сам вам тада говорио о великом дејству које је та мера произвела, као и о узбуни коју је она учинила. Сад сам у стању да вам јавим, да је са више страна чињен на цара велики притисак у смислу отклањања овог скупог опита. Највише се ударало на „*немање цара*“ — што у осталом и вреди за руску благајну — али и на неизбежне мутљавине које тако необична проба ствара у народу. Александар III одупро се јуначки свој тој навали званичних кругова, и — ево ђен. Вановског где тријумфује. Русија удара, дакле, одважно стазом Немачке, Француске и Аустрије, и она годишња позивања резервиста, која су тако дуго била забатаљена под Александром II-им, а и за првих година садање владавине, ево где ступају у живот и обичај. Сам тај факт јесте и најбољи одговор, најбољи, јер најправилнији и најпрактичнији, војеним спремама Аустрије и познатим претњама Немачке, и свако овде на томе само честита цару и његову министру војену.

У осталом, све што се данас дотиче руске војске, и сувише је важно те да би се ја смео уздржати да кажем коју и о једном другом појаву. Ствар се тиче ђенерала Зикова, т. ј. једног предлога који је он поднео и који је и надлежно усвојен. Зна се на прилику, да није довољно војника само добро дресирати; него да му треба улити и војничка духа, решпекта према дисциплини, и љубави према отаџбини. У овој нарочитој области остало је, доиста, много шта да се уради, по што већина руских

рекрута долази у касарну савршено неписмена. Најотесанији међу њима једва да су негде накормили неколико басана Крилова — тога руског Лафонте-на. Па како зажећи у њима огањ родољубља? како пробудити култ према народним предањима и веру у историју? Пре неколико година покушавано је да се ово постигне званичним увођењем цуковских књижница, у којима се налазе врло просто и разумљиво описани главни догађаји из наших ратова. Сама мисао била је изврсна, али и непотпуна. Народ је као и дете — више ће да научи из слике него ли из књиге. Полазећи са ове тачке, ђенерал Зиков поднео је цару један предлог, који је, као што рекосмо, одмах и усвојен. Ствар је у томе, да се на јевтин начин прекопирају слике које имамо у разним музејима и збиркама петроградским, а у којима су наши живописци представили јуначке и патриотске подвиге руске војске од Петра Великог на овамо, па да се у довољно примерака раздаду нашим цуковским командама као и гимназијама. Прво издање ове врсте, као што чујем, у скоро ће се јавити, и обухватиће, између осталог и ове предмете: 1) „*Неверовску дивизију у боју код Кривого*“ (год. 1812); 2) „*Јунаштво тобџије Силиа Архипова у рату 1840*“; 3-ће) „*Напад Лубањских хусара на село Поућкој*“ (у последњем рату с Турцима). и 4то) „*Подвиг коњика Бударенка*“ (у истом рату год. 1877).

Пропаганда ова јесте колико мудра толико и савремена. Она ће имати изредног дејства на душу наших младих војника, као и наше још неразвијене масе. Доста се, у осталом, у Русији и зазирало од књиге и слике; и крајње је време да се као ово сад, на добро употреби.

У допуну ове појаве имам још да вам кажем, да се и руска цензура показује сад мање строга према књижевним издањима са стране. Тако, једна скорашња одлука министра полиције дозвољава долазак у Русију и неколико дела која су до јуче забрањивана као опасна. Међу овима примећујем, на пример, „*Слободну Русију*“ од Макензија Воле-са, „*Целокупне Савце*“ Х. Хајна. „*Историју француске револуције*“ и „*Историју Фридриха Великог*“ од Томе Карлајла, као и „*Терезију*“ Емила Золе. Надати се само да се либерализам садање цензуре неће зауставити на овом првом пропуштању — већ и за то — што се укусу за читањем развија све више у руске публике, као што доказује право благостање руских књижара за последњих неколико година. На пример. У прошлој 1887 изашло је у Русији (не рачунећи ту и велико књажество Фин-

ландију) 7366 дела, од којих 1924 на страним језицима. Број примерака достиже исполинску цифру од неких *двадесет и четири и по милијуна!* Нити је без интереса пратити којој врсти књига руска читалачка публика највише нагиње. И ту, противно распрострањеном уверењу, прво место заузима: *белетристика*. Као увек досада, велики песник Пушкин стоји на челу; јер је од његових књига продано у току прошле године, близу *милијун и по примерака!* Имајте само на уму да је Пушкин умро пре педесет година; и да је и на Западу мало писаца чија би се популарност и преживела а камо ли расла после половине века. За Пушкином долази наш славни савременик, романтичар Лав Толстој. Од његових књига продано је за прошлу годину неких 678 хиљада примерака. Трећи је на реду дечији песник, скромни и класични „деда Крилов“ кога омладина не ће да заборави, и који је прошао код ње са педесет хиљада примерака. И славни Гогољ, тај живи сликар руског човека и руске природе, руског Козака и руске степе, одржао се доста добро. Од његових књига продано је свих 40.000. На против популарни Тургенев, са својих 16.000 примерака, једва је прстигао оригиналнога и омиљенога Лермонтова, тога Алфреда Мисе-а Русије, који не броји више од 15.000. На послетку да споменемо и духовитога *Грибоједова*, који, ма да је умро пре шестдесет година, још живи код нашег млађег света. За прошлу годину овај му је и пазарио неких 10.000 примерака његових комедија.

За народ тако млад као што је руски ове су цифре доиста окуражавајуће. Оне нам показују читав пробуђај успаваних снага умних, праву страст према великим потезима књижевним оних који као Пушкин и Толстој, Гогољ и Тургенев, припадају колико својој земљи толико и човечанству. Другом једном приликом говорићу вам о *руској науци*, која не само да није изостала него баш на против иде на сусрет великом добу свом, као што ће скоро будућност и доказати.

РАДИ ОБАВЕШТЕЊА

На састанку одбора општинског од 24. марта о. г. претресано је питање, да ли да се за циљ подизања рударске лабораторије уступи држави изванштан простор општ. земље на Врачару постојеће, у размену за плац на Дорћолу, где би општина могла школу подићи.

Да би доказао, како је понуда Министра Народне Привреде о тој размени — 1. спрема 4. — корисна по општину, г. одборник Никола Поповић учитељ поред осталог рекао је ово: „Ја познајем земљишта о којима је реч. Општинско је земљиште на крају вароши, на врх Врачара, где се купује и продаје ланац земље за 20 дуката, а земљиште код Сака-чесме у средини је варош, и ту се продаје и купује ланац за 200—500 дуката.“ За тим је

додао: „И одбор дакле и цела општина требало би да прими овај предлог г. министров са обе руке.“

Ми остављамо на страну питање о томе: да ли је у опште погрешно мишљење и од стране министрове и од стране општинског одбора о овоме, и да ли рударску лабораторију треба подићи баш на Врачару, или за лабораторију потражити места гдегод око барутане коју би и иначе већ време било из вароши удалити, а да се Врачар причува репимо за парк или и за пијацу, јер није право, да на једном крају вароши има свега а на другом ничега.

За сад хоћемо на овом месту и то само ради *обавештења* да кажемо: да г. Никола грешни ако мисли да се на Врачару, ма где, може добити ланац земље за 20 дуката. Од своје стране ми га о томе ево уверавамо и делом, што нудимо не 20 (двадесет) него 1000 и словом *хиљаду* дуката царских за сваки онај ланац земље, који општина буде разменила са државом у тој цели.

Београд,
19. Априла 1888 г.

предузимач
Фердинанд Розелт

ОБЈАВА

Сви они грађани који су по правилима о поштарини пријавили и узели марке за кује, позивају се да изводе донете те привремене марке те добију друге, које су нарочито за кује начињене.

Ова замена почеће од 27. ов мес. сваког дана пре и по подне за време канцеларијско код судског архивара г. Тасе Вељановића.

У исто време опомињу се грађани који још нису своју пашчад пријавили да то до 8. Маја учине јер ће од тога дана почети редовно хватање пашчади, која марке нема.

Стрвинар неће ухваћену пашчад без марке издавати ни коме, за то се позивају последњи пут сви они који још марке нису узели, да до краја овог месеца то учине.

Коме год се посети ухвати без марке, тај се казни шестогубом таксом.

Из седнице суда општине вар. Београда 19. Априла 1888. ЛБр. 63.

ПОЗИВ

на

ПАРИСКУ СВЕТСКУ ИЗЛОЖБУ

Наставак.

14. Одела мушка и женска.

Селачко одело мушко и женско.

Варошко одело. 1] Женско одело, од свилена платна, са другим потребама; либаде, фес са тепелуком и т. д. 2] Мушко одело, од сукна и чоје. (Подпун кат од сваког одеда).

15. Оружје за ношење и лов.

16. Путничке ствари.

Бисаге за турско и јевроиско седло (по 1 комад).

17. Ковачки лимарски и казанџијски предмети.

Ковачки предмети: сикире, мотике, будаци, просеци браве и т. д.

Казанџијске ствари: бикрачи теисије умиваоници ит. д.

Димарске израде, као канте и разни судови од лима
(Од свега по један комад).

18. Производи технолошки.

Восак прерађен лепцедерски.

Воштане свеће и друге лебцедерске израде од разне те-
жине.

Лој (топљен за трговину).

Лојане свеће и сапуни за прање рубља. (Свећа по 5
кг: а од сапуна по једна табла од 5—10 килограма).

19. Коже.

Разне коже уриђене и бојадисане.

Коже за рукавице

Коже за курчије.

Шубаре.

Прева сува и сољена.

20. Машине и апарати опште механике.

21. Справе и начини ткања

Вретена, преслице.

Чекрци са витлићем.

Разбоји за платно и килиме са отпчетцима.

(По 1 комад).

22. Кољарство и седларство

Одвојени засебни делови од кола.

Једна читава кола.

Прибор коњски за јахање и теглење.

23. Војна вештина и материјал за исту,

Оружје и пројектили из војне фабрике у Крагујевцу.

24. Збирка ручних радова осуђеника и осуђеница из наших казненних завода.

III.

ИЗ ПОЉСКЕ ПРИВРЕДЕ.

А.

Биљке за храну.

1. Жита:

Шеница (озимица, јарица и белија).

Раж;

Јечам;

Овас;

Кукуруз;

Елда;

Ситна проја (просо); и

Крушник;

2. Прераде ових производа.

Брашно; и

Гриз.

3. Варива.

Пасуљ;

Грашак;

Сочиво;

Паурика.

Б.

Производи и прераде из сточарства и споредних грана његових.

Сир (тврди и кашкаваљ);

Масло (топљено);

Кајмак (јесењи);

Вуна;

Козина;

Маст;

Суво месо (наротито пршуте);

Сува и сољена риба;

Мед;

Восак;

Меурци од свилобуба; и

Свила (непредена).

В.

Воћарски и виноградарски производи.

Вина (разна, стара и нова);

Јабучовача

Ракија (шљивица, комовица, трешњевача, крушковача и клекча).

Суве љиве;

Пекме од шљива и од другог воћа.

Воће ракији;

Колачи од воћа; и

„Слатко“ од разног воћа.

Г.

Биљке за уживање, за справљање лекова и за предиво.

Дуван;

Броћ;

Жутилова трава;

Оман;

Квица;

Линцура;

Конопља; и

Лан.

Д.

Пољопривредне справе и постројења за пољопривредне цели и пољопривредни технички радови.

Модели од постројења за пољопривредне цели као што
су пушнице, кошери и т. д.

Слике сточних грла.

Културне карте о раширењу жита, шљива и т. д.

У погледу спреме пољопривредних производа Одбор
има част учинити следеће напомене:

1. Сви производи у зрну (жита и варива) слаће се
у кесама или кутијама у тежини до пет килограма; а куку-
руз не само у зрну, но и у клиповима, и то по 10 комада
од сваке сорте.

Зрно треба да је добро развијено и чисто од сваке
уродице.

(наставиће се).

Због ускршњих празника лист је
прошле недеље одоцњен.

О Г Л А С

По наредби више власти отпочеће у понедељак 9. ов. мес. стрводер хватаље паса по вароши и то како оних, за које нису дотични имаоци набавили прописане марке, тако и оних куја које су се раскуцале, па било да имају марку или не, а са свима имаоцима паса, који не испуњавају аредбе прописане у правилима о псетарини, поступиће се најстрожије.

Чини се уједно пажљивим грађанство, да ухваћено псето нико не може откупити, но ће такво псето бити убијено.

ПРИВИЛЕГОВАНА НАРОДНА БАНКА
КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

ПРЕГЛЕД СТАЊЕ НА ДАН 30. АПРИЛА 1888.

	ИМАОВИНА	ДУГ	Сравњење са прошлим стањем
Главница		20,000.000.—	
Акција	20,000.000.—		
Привремене акције		10,000.000.—	
Акционари	7,500.250.—		
Банкноте у течају у злату	159.000.—	10,744.690.—	+ 1.000.—
" " " " сребру } привремене	4,437.440.—		- 24.850.—
" " " " " " } сталне	6,148.250.—		+ 227.580.—
Благајна у звечећем новцу у злату	1.531.218.89	5,012.217.62	+ 78.914.46
" " " " " " } сребру	3,294.168.29		+ 12.037.08
Стр. вредности и салда стр. кореспондената	186.830.44		- 12.374.89
Лисница у злату	1,077.863.73	3,571.699.32	+ 5.093.17
" " сребру	2,493.835.59		+ 45.008.97
Зајмови на државне обвезнице у злату	2,350.921.—	3,750.464.—	+ 105.—
" " " " " " } сребру	1,399.543.—		+ 2.580.—
Текући рачуни у Београду	1,432.619.21		+ 61.526.40
Менице за наплату	15.819.42		+ 8.027.04
Кауције	142.880.—		
Полагачи кауција		142.880.—	
Оставе просте	45.300.—		
Остављачи простих остава		45.300.—	
Оставе по текућим рачунима	1.817.953.37		
Остављачи по " "		1.817.953.37	
Резервни фонд		20.840.18	
Вредности резервног фонда	17.607.98		
Положене акције српске Народне Банке			
Полагачи акција " " " "		578.272.91	
Разни рачуни	43.125.54		+ 155.23
	43,349.936.46	43,349.936.46	

Из седнице Суда општине вароши
Београда 4. Маја 1888 год. ЛБр. 63.

КЊИЖЕВНИ ПОЈАВИ

ИСТОРИЈА СРПСКОГ НАРОДА

књига II.

Време Краљевства и Царства

од

ПАНТЕ С. СРЕЋКОВИЋА

проф. вел. школе

Цена 3 дин.